

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning

datum 30 juni 2020

Betreffende wetsvoorstel:

32411

Voorstel van wet van de leden Bergkamp, Özütok en Van den Hul houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot toevoeging van handicap en seksuele gerichtheid als non-discriminatiegrond

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 30 juni 2020 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, Krol/Van Kooten-Arissen, D66, VVD, CDA en ChristenUnie.

Tegen: SGP, PVV, FVD en Van Haga.

Verworpen amendementen

Opschrift, beweegreden en artikel II

12 (Bisschop) over een algemene formulering van artikel 1

Het karakter van de Nederlandse Grondwet is sober. In artikel 1 worden expliciet enkele gronden genoemd waarvoor geldt dat discriminatie verboden is. Hiervan gaat de suggestie uit dat deze gronden belangrijker zijn dan andere gronden zoals leeftijd, burgerlijke staat of nationaliteit. Om de positie van de Grondwet als een algemeen, tijdloos document te waarborgen verdient het de voorkeur om in plaats van het toevoegen van nieuwe concrete gronden, de bepaling algemener te stellen. Hiermee is voor ieder duidelijk dat artikel 1 een algemene bepaling is. Concretere uitwerking kan plaatsvinden in gewone wetgeving.

Verworpen. Voor: SGP, FVD en Van Haga.

Artikel II

11 (Krol) over toevoegen van leeftijd als non-discriminatiegrond

datum 30 juni 2020

blad 2

Dit amendement beoogt om leeftijd expliciet als non-discriminatie grond op te nemen in artikel 1 van de Grondwet.

Leeftijdscriminatie is een hardnekkig maatschappelijk probleem dat diepe sporen kan trekken in het leven van het slachtoffer en gevolgen heeft voor de maatschappij als geheel. Daarom heeft leeftijdscriminatie inmiddels gedurende vele jaren de uitdrukkelijke en bovendien groeiende aandacht in nationale en internationale wet- en regelgeving. Er is veel bereikt in de strijd tegen ongerechtvaardigde vormen van leeftijdscriminatie.

Internationaal gezien is leeftijd als non-discriminatiegrond onder meer opgenomen in het Verdrag betreffende de Europese Unie (art. 21), het Handvest van de grondrechten van de EU (art. 21), het EU werkings-verdrag (art. 10 en 19) en de EU-richtlijn over gelijke behandeling in arbeid en beroep (2000/78).

In Nederland is op het gebied van leeftijdscriminatie eveneens veel bereikt, in het bijzonder de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij arbeid (WGBL). Organisaties als de Inspectie SZW, het College voor de Rechten van de Mens, en de Antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) vervullen een belangrijke rol bij de opsporing en het vellen van een oordeel over de bij wet verboden leeftijdscriminatie op grond van nationale en internationale regelgeving. In het arbeidsrecht worden vele rechtszaken gevoerd naar aanleiding van vermoedens van leeftijdscriminatie bij de vervulling van vacatures.

Met bovenstaande is aangetoond dat leeftijd als non-discriminatiegrond maatschappelijk breed gedragen wordt en een uitgekristalliseerde kernwaarde is.

Van de Grondwet gaat een belangrijk signaal uit dat de wenselijkheid en de noodzakelijkheid om leeftijdscriminatie tegen te gaan krachtig onderstreept. Het benoemen van leeftijd als non-discriminatiegrond in artikel 1 is – ondanks de generieke bepaling – nodig. Hoewel met de generieke bepaling in principe alle vormen van discriminatie verboden zijn, heeft het benoemen van specifieke gronden een belangwekkende betekenis in nationaal en in internationaal verband, zoals ook door de initiatiefnemers overtuigend uiteengezet is in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Expliciete benoeming geeft aan dat de samenleving en de wetgever leeftijdscriminatie bijzonder afkeurenswaardig vinden en dat met alle middelen die ons ter beschikking staan willen voorkomen en bestrijden. Het is daarmee geheel in lijn met de argumenten die de initiatiefnemers gebruiken in de voorliggende grondwetswijziging om handicap en seksuele gerichtheid expliciet op te nemen als non-discriminatiegrond. Het benoemen van leeftijd als non-discriminatiegrond geeft de burger bescherming tegen de wetgever, het geeft maatschappelijke bescherming en bescherming door de rechter. Niet alleen de nationale rechter, ook internationaal toezichthoudende colleges, zoals het Europese Hof voor de Rechten van de Mens en het VN Mensenrechtencomité, maken voor wat betreft de wijze en de intensiteit van toetsen een verschil tussen benoemde en onbenoemde gronden.

Opname in de Grondwet geeft het signaal dat discriminatie op grond van leeftijd onaanvaardbaar is. Dat vervult eveneens een belangrijke symbolische waarde bij het verder tegengaan van leeftijdscriminatie in een steeds verder vergrijzende samenleving.

Tientallen landen gingen ons voor. Onder meer Zwitserland, Zweden, Finland, Portugal, Servië, Nieuw Zeeland, Canada en Zuid-Afrika hebben leeftijd reeds expliciet opgenomen

datum 30 juni 2020

blad 3

als non-discriminatiegrond in hun Grondwet. Het is tijd Nederland aan deze rij toe te voegen.

Verworpen. Voor: SP, DENK, 50PLUS, Krol/Van Kooten-Arissen en SGP.

Motie

15 (Van der Molen en Geluk-Poortvliet) over bestrijding van leeftijdsdiscriminatie beter in beleid en wet- en regelgeving verankeren

Aangehouden.